

Projev prof. Petra Piřhy při odhalení sochy sv. Aneřky Přemyslovny v klášteře premonstrátek v Doksanech, 13. 11. 2012

V prostorách tohoto klášteřa prořila sv. Aneřka Přemyslovna skoro tři roky, které tvořĩ asi vřbec nejklidněřší a nejkrásněřší údobĩ jejího řivota. Byla dĩtě. Přiřla sem, kdyř jí bylo řest let. Pohled úcty a náš dospělý, racionální odstup nás ochuzuje o reálnou krásu Aneřčina obrazu z doksanské doby. Její Výsost, dcera krále českého, tou dobou neměla přední zoubky, protože jí vypadly, a její milý úsměv to činilo roztomilým. Dĩtě, které se tu pohybovalo a sdĩlelo řivot komunity sester, bylo svaté. Nikdo netušil, ře to bude jednou slavnostně oznámeno celému světu, ale všichni to cítili. V tom dĩtěti bylo cosi mocného.

Co bylo u Aneřky výjimečně siné, je přítomno v každém dĩtěti. Děti řijĩ ve světě reality jako dospělĩ, ale zároveň ve světě poezie, mýtu, kouzel a zázraků. Co je pro nás rozděleno, pro ně splývá. Jejich probouzející se, citlivá a zranitelná, protože jeřtě měkce jemná, mysl nečinĩ rozdíl mezi skutečností a snem, vnĩmá pro nás dávno ztracené kouzlo a propastnou hloubku každého všedního okamřiku. Je mu plně oddáno, jakoby ani nemělo minulost a nečekalo budoucnost. Jejich soustředěné bytĩ je pozdvihuje k absolutnu.

Tři řťastné roky mezi sestřami v Doksanech mimořádné Aneřčiny vlohy upevnily a rozvinuly. Všichni bychom měli za to být Premonstrátkám vděční, protože se jim podařilo mistrovské pedagogické dílo: daly Aneřce základní vzdělání a nepoškodily její dětský poeticko-mýtický smysl. Naopak, pomohly jí pevně a pro celý řivot spojit praktickou dimenzi pozemského řivota s dimenzí duchovní. Aneřka, schopná pozvedat všední události ke slavnostní bohopoctě, ale zároveň i nejduchovněřší ideály naplňovat pozemskou realitou řivot ne jen tak nějak řila, ona ho slavila. I jako dospělá dovedla v trpícím chudákovi vidět Krista-Boha, jako malé dĩtě vidĩ v ulomené květině říznivou vyhanou dobrou princeznu, dá jí napít a uvede jí do království svého dětského pokoje. Aneřka zařila, unesla, řeřila a větřinou vyřeřila ve svém řivotě mnoho tvrdého. Mohli bychom řĩct, ře v pozemské linii klopýtala kamenitou cestou popoháněna bičem krutých děřin. Na její tváři nevymizel jas slunce ani v nejhorřší vánici. Dobře to postřehl a vystihl mladý umělec, který se opřel do kamene tvrdým útokem a skoro brutálními úderý vytvořil siluetu. Teprve a jedině tvář dovedl k jemnosti. Obrátil jí k nebi a zastřel touhou přivolávající míř a budící radost v každém, kdo na ni hledĩ. Tak bude sestra Aneřka stát ve zdeřší zahradě a připomínat, ře máme-li najít cestu, musĩme hledět k nebi, a máme-li být řťastní, musĩme na svět hledět ne jen účelově a prakticky, ale také jako dĩtě.

Je to hřeřivý pohled na takový hezký úsek děťství a přítom stojĩme v chladném mlhavém podzimním večeřu a noc je nám každou minutu blĩř. Je nám zima, ale není to dáno vněřší nepohodou. Je to dáno pomyřlením na současné děti. Skoro se bojĩm to vyslovit, ale dobré polovině, ne-li větřině bylo děťství pošlapáno a ukradeno. S jakým základem vstoupĩ do řivota a na čem budou stavět svůj budoucí domov děti, které prošly peklem hádek, křĩkem, nadávkami a prásknutím dveřĩ přĩ rozvodu rodičů. Co si ponesou za výbavu krásy a poezie, kdyř je krmĩme šmejdy a kýči komiksů a reklamních obalů? Jak budou čelit řivotním překářkám, kdyř jsou vylhaně donekonečna chválený? A jak to dopadne se společností, která řvanĩ o výchově, ale ze slovníku škrtila slova *nesmĩř* a *musĩř* a s maskou moudřosti rozmazala hranici dobra a zla.

Vĩte, přátelė, ono to není jenom tak přijmout pozvání, zúčastnit se odhalení sochy, spolknout pár jednohubek, vypít sklenĩčku a řřet k dalřím aktivitám. Ta socha něco řĩká, tou sochou nás

zve a vyzývá sama Anežka, abychom něco udělali, začali dělat a nepolevili, dokud se dětem nevrátí uloupené dětství a dospělým radost dětí.